

Årsrapport

Martha
FÖRBUNDET

Bästa läsare,

I den här årsrapporten får du ta del av resultaten för Marthaförbundets verksamhetsår 2022. Du får också läsa om vilka strategier och metoder vi har använt för att nå våra målsättningar. När du har läst klart vill vi att du i stora drag känner till vad Marthaförbundet tillför samhället. Det betyder att vi visar hur vi jobbar för att utveckla vårt arbete, vilket genomslag och synlighet vårt arbete får i medierna, hur vi lyckas engagera allmänheten och medlemmarna i våra projekt och kampanjer och vilket gensvar vi får på de frågor vi lyfter fram.

Våra fokusområden 2022

Agenda 2030
s. 6–7

Självhushållning
och handens kraft
s. 8–9

Ökad jämställdhet
och jämlikhet
s. 10–11

Medlemmen
i fokus
s. 12–13

Andrea Hasselblatt
förbundsordförande

Mitt bokslut över åtta givande år

En årsberättelse betyder ofta ett bokslut över det föregående året. För mig betyder den här årsberättelsen inte bara ett bokslut över år 2022, utan också ett bokslut över de åtta år jag har haft äran att vara ordförande för Svenskfinlands största, finaste och viktigaste förbund..

Vad vill du uppnå som ordförande? Jag minns som i går frågan valberedningen ställde mig hösten 2014. Jag minns också mitt svar: Jag vill att vi ökar vår synlighet och så måste vi göra en förändring i hur vi är organiserade.

Ni som har hört mig tala eller läst mina tidigare texter vet att jag ofta använder uttrycket: En organisation som inte utvecklas – avvecklas. Jag är fullt övertygad om att det här i allra högsta grad också gäller Marthaförbundet. Att stöpa om vår organisation var nödvändigt, men också både tungt och tidskrävande för alla oss inblandade. När jag nu skriver de här raderna är vi så gott som i hamn med förändringen men det kvarstår att hitta nya former av samarbeten på förenings- och krets nivå.

Allt det jobb vi har gjort handlar om att trygga vår verksamhet även i framtiden. Det handlar om att sänka ribban för nya medlemmar att ansluta sig till vår rörelse. Vi vet att konkurrensen om folks tid har blivit hårdare. Vi vet också att byråkrati och lagstadgade möten har en avskräckande inverkan på personer som överväger att ansluta sig till oss. Det är därför vår skyldighet, mot hela rörelsens historia, att skapa så gynnsamma förutsättningar som möjligt för kommande generationer att driva verksamheten vidare.

Och hur har det blivit med den ökade synligheten då? Åtminstone om man gör den bedömningen utifrån vår synlighet i medierna har vi lyckats. Och på den här punkten handlar det om både ett målmedvetet arbete från hela organisationen, men också om yttre omständigheter som har hjälpt oss.

De senaste åren har präglats av kriser som har avlöst varandra. Under pandemin efterfrågades vår expertis på beredskap i vardagen. Under energikrisen tillfrågades vi om hållbar ekonomi. Under klimatkrisen vill medierna höra vår syn på vikten av att använda närproducerade råvaror i säsong. Samhället behöver vår kunskap och vi har befast vår position som den ledande organisationen på att främja en hållbar vardag. Pandemin ledde också till att vi alla tog ytterligare ett kliv in i den digitala världen. Vi ska se de digitala kanalerna som en naturlig del av vår framtida verksamhet, inte som ett hot. Det digitala kan dock aldrig ersätta den livsviktiga sociala funktionen som Martha har.

Jag är onekligen lite stolt när jag tänker tillbaka på de här åtta åren. Naturligtvis har jag inte utträttat någonting av det här ensam. Tacket går därför till hela personalen, till mina kollegor i styrelsen och framför allt till er medlemmar, tack för att ni väljer Martha varje dag!

När jag nu mappar in mina otaliga dokument från tiden som ordförande hittade jag det tal jag höll när jag valdes till ordförande år 2014. Jag väljer att avsluta med samma budskap som jag avslutade talet för åtta år sedan: Det finaste vi har förutom vår medlemskår, vår historia och vår verksamhet är vårt unika varumärke: Martha.

”Det digitala kan aldrig ersätta Marthas sociala funktion.”

ETT AXPLOCK BILDER FRÅN FACEBOOK-GRUPPEN "MARTHAMÖTE ONLINE"

”Året 2022 har i stor utsträckning präglats av strategiarbete.

Annika Jansson
verksamhetsledare

Lärdomar, skratt och människomöten

Året inleddes med omskakande nyheter om Rysslands invasion av Ukraina den 24 februari 2022. Världen vaknade upp till ett överkligt faktum – händer verkligen detta? Marthaförbundets kunskap i beredskapsfrågor fick plötsligt stor efterfrågan och utbildningar i 72 timmars beredskap väckte intresse bland våra medlemmar, allmänheten och i media.

I april, efter två års paus, kunde vi äntligen träffas fysiskt på årsmötet i Nykarleby. Glädjen gick inte att ta miste på och glada skratt varvades med intensiva diskussioner. Ombuden och mötesdeltagarna debatterade ivrigt under motionsbehandlingen. Ett mångsidigt program arrangerades under mötesdagens förmiddag och hela Marthaförbundets personal var på plats och delade kunskap. Den stekta norsken var en positiv smakupplevelse för många marthor och klassrummen var fulla då örter i matlagningen samt Östersjökunskap delades.

Året 2022 har i stor utsträckning präglats av strategiarbete. I processen har alla marthamedlemmar, centralstyrelsen och personalen deltagit. På årsmötet i Nykarleby fick årsmötesdeltagarna komma fram med sina synpunkter och önskemål. Den nya strategin omfattar åren 2023–2025.

Under hela året har medlemmen legat i fokus. Föreningarna har fått hjälp med att anta de nya modellstadgarna och praktisk vägledning med hemsidor och register. Strax innan årsskiftet arrangerades en medlemsträff i Österbotten för att diskutera konkreta verksamhetsidéer i regionen. Det var en av åtgärderna för att svara på årsmötesmotionen gällande önskemålet om mer verksamhet i Österbotten. Årsmötesmotionen gällande åtgärder för att förbättra skolmaten ledde till en projektansökan till Kulturfonden och Svenska folkskolans vänner.

Ett ettårigt pilotprojekt riktat till andra stadiet med fokus på Ungas välmående körde i gång i maj 2022. Pilotprojektet finansieras av Stiftelsen Brita Maria Renlunds minne sr.

Agenda 2023 och de globala hållbarhetsmålen har gått som en röd tråd genom all verksamhet och alla aktiviteter under året. Marthaförbundet arbetar i hög grad utgående från Agenda 2030-målen och det har man velat synliggöra tydligare. Under året avslutades projekten ”Matlust” som skapade ett nätverk av matlustvolontärer och minskade på upplevd ensamhet bland seniorer (70+) samt ”Små fiskar övertar storkök” som ökade kunskapen om hur man kan använda strömming, nors och id i storköken.

Världshändelserna påverkar fortlöpande Marthaförbundets verksamhet. Energikrisen hösten 2022 ledde till en större efterfrågan på kunskap om hur man kan leva energisnålt. Råd och tips önskades även om hur man ska få sina tillgångar att räcka då energjutgifterna och inflationen sköt i höjden. Marthaförbundet kontaktades regelbundet av media och medlemmar vilket återigen var ett bevis på att vi är en trovärdig och trygg aktör vid störningstillstånd i närsamhället och ute i världen.

Jag tittar tillbaka på mitt femte och samtidigt sista år som verksamhetsledare på Marthaförbundet. Tillsammans har vi genomfört en organisationsutveckling som ska garantera att rörelsen är livskraftig och aktuell även i framtiden. En ny strategi ska snart lanseras och de fysiska träffarna varvas med digitala möten och hybridmöten. Åren har fyllts av lärdomar, skratt och fantastiska människomöten. Alla de fina stunderna kommer jag att bära med mig för evigt. Det har varit en ynnest att få vara en del av detta fantastiska förbund som jobbar för ”En bättre värld en vardag i taget”. Ett stort tack till alla medarbetare, centralstyrelsen, marthamedlemmar och finansiärer för dessa fem år!

I FOKUS:

AGENDA 2030

Redan 2015 antogs en ny utvecklingsagenda för hållbar utveckling. Agenda 2030 består av 17 globala mål som bland annat strävar efter att utrota fattigdom och stoppa klimatförändringar. Marthaförbundet har jobbat med flertalet av dessa, men i huvudsak med minskad ojämlikhet, hållbar produktion och konsumtion, ekosystem och biologisk mångfald, god hälsa och välbefinnande och god utbildning.

Inom den allmänna rådgivningen har fokus legat på hållbar konsumtion och produktion samt minskad ojämlikhet, men i stora drag har vi eftersträvat en hållbar ekonomi för alla. Rådgivningen följer den finländska strategin för ökade ekonomiskunskaper och strävar efter att öka den ekonomiska läskompetensen.

Ekonomirådgivningen ordnade kampanjerna SparSeptember och Köpfri November, under vilka ekonomirådgivarna eftersträvalde att uppmuntra alla till en hållbar konsumtion och att se över sitt sparande.

Hushållsrådgivningen har uppmuntrat till en hållbar livsstil via Marthas matvision. Här lyfter vi fram vikten av en näringsrik, hållbar och hemlagad måltid. Den gemensamma måltiden är en förenande länk som sammanför människor med olika bakgrund. Hushållsrådgivningen finns till för alla och vi svarar på frågor som kommer till oss. Vi är en trovärdig aktör som man gärna kontaktar för en "second opinion".

Projektet Östersjön har jobbat med flera av Agenda 2030-målen, bland annat god hälsa och välbefinnande, hållbara städer och samhällen, hållbar konsumtion, hav och marina resurser samt ekosystem och biologisk mångfald. Målet är att öka kunskapen om Östersjön och visa hur man kan göra östersjösmarta val. Deltagarna har fått lära sig varför det är viktigt att plastbanta vardagen, vad man väljer i stället samt hur man konkret tillverkar en bivaxduk, ett plastfritt alternativ i köket för att ersätta den vanliga plastfolien. Hållbara städer, samhällen och hållbar konsumtion har varit fokus under skol- och daghemsbesök där vi tillverkat städmedel och giftfri modellera. Under strömmingsmarknaden har hav och marina resurser och biologisk mångfald varit i fokus.

I projektet "Små fiskar övertar storkök" har Marthaförbundet tagit fram nya maträtter anpassade för storkök, ökat samarbetet mellan yrkesfiskare, förädlare, återförsäljare och storkökspersonal samt uppmanat till ökad användning av småfisk i storkök. Om vi i större grad kunde ta tillvara den närfångade fisken kunde vi även öka sysselsättningen och kassaflödet inom regionen, vilket skulle

385 INSATSER

som stöder agenda 2030-målen gjorde Marthaförbundet under 2022.

leda till ett mer hållbart och resilient samhälle för framtiden. Då kunde vi även säkerställa lönsamheten för framtida fiskare – ett yrke som nu hänger på en skör tråd på grund av låga inkomster.

Projektet kan kopplas till flera av Agenda 2030-målen, bland annat god hälsa och välbefinnande, hållbara städer och samhällen, hållbar konsumtion, bekämpa klimatförändringarna, hav och marina resurser samt ekosystem och biologisk mångfald.

Arbetet med och för god hälsa och välbefinnande och hållbar konsumtion har funnits med som en röd tråd genom hela Projekt Matlusts verksamhet. Här har vi arbetat med olika sätt att främja matlusten och hälsan hos våra seniorer. Samvaron kring måltider har varit verksamhetens främsta fokus.

Projektet Hantera vardagen har som målsättning att öka på vardagsfärdigheterna och bidrar därmed till Agenda 2030-målsättningen om en god utbildning åt alla. Med ökade vardagsfärdigheter ökar också välmåendet och den egna orken i vardagen. Kurserna som ordnas inom projektet är kostnadsfria och därmed är vår verksamhet tillgänglig för personer som inte nödvändigtvis har möjlighet att betala för att gå på kurs, vilket stöder målet om jämlikhet. Målgrupperna är grupper som gynnas speciellt mycket av förebyggande verksamhet: arbetslösa, nyfinländare, personer med funktionsvariationer, personer med psykosociala utmaningar samt barnfamiljer.

93

INSATSER

gjordes inom ramen för fokusområdet självhushållning och handens kraft.

I FOKUS:

SJÄLVHUSHÅLLNING OCH HANDENS KRAFT

Under året jobbade Marthaförbundet med sex teman kopplade till självhushållning och handens kraft: vilda växter, svamp, fiskhantering, odling och tillvaratagning, bakning och beredskap.

Med anledning av de stigande energipriserna har kunskap och tips på energisnål matlagning ständigt varit på tapeten. Genom vår kursverksamhet, mediesamarbeten, sociala medier, evenemang och skolbesök har vi spridit kunskap. Fortsättningsvis har vår traditionella telefon- och e-postrådgivning sin givna plats i rådgivningsarbetet.

Evenemang & kampanjer

Årsmöte, Nykarleby

Åland grönskar, Åland

Strömsö öppet hus, Vasa

Östersjödagen, Helsingfors

Sik- och strömmingsmarknad, Vasa

Slow food, Fiskars

Helsingfors strömmingsmarknad, Helsingfors

Evenemang under Svenska veckan, Helsingfors

Grönsaksutmaning med Tara Junker, Instagram

Spillveckan, Instagram och Facebook

Köpfri november, Instagram och Facebook

Årets viktigaste kunskapsplattformar

Strömmingsmarknaden har varit en betydande plattform för att få ut fiskkunskap till allmänheten. Under marknaden har vi gått ut med kunskap kring våra fiskarter i Östersjön, smartfiskens betydelse för ett renare hav samt fiskhantering och -tillredning. På grund av de stigande fiskpriserna vi sett under året, var det under Strömmingsmarknaden också viktigt att gå ut med information om hur man tillreder fisk till ett förmånligt pris. Utöver den fysiska närvaron fick vi även synlighet i massmedia över språkgränserna. Inför marknaden förde vi en ständig dialog om Östersjön och smartfisk med evenemangsarrangören. Vi medverkade även på en gemensam middag med fiskare och andra deltagare på marknaden.

Årets matkulturmagasin "Havets smaker fisk, strandväxter och alger"

var i vanlig ordning ett gediget samarbete mellan rådgivarna och Marthaförbundets tre ben. Målet har varit att öka kunskapen kring de utnyttjade och lokala fiskarterna och de, för många okända, algerna och unika strandväxterna. I magasinet finns konkreta tips på hur man ska gå tillväga för att fiska, plocka alger och strandväxter för eget bruk. Årets matkulturmagasin har tryckts upp i 14 500 exemplar och har delats ut i hela Svenskfinland genom bland annat postning till marthor och utdelning på evenemang och jippon. Karin Lindroos har stått för redaktörsarbetet samt de inspirerande bilderna i magasinet.

Den finlandssvenska matkulturdagen

firades på restaurang Seagram på Föglö, i samarbete med Ålands Marthadistrikt. Havets smaker-fisk, strandväxter & alger var givetvis temat under festligheterna. Menyn komponerad av Viktor Eriksson var imponerande, många fick för första gången smaka blåstång, rödalg och björkna. En utsökt lunch i ett härligt marthasorl. Under matkulturdaysfirande fick gästerna ta del av en paneldiskussion kring alger i maten. I panelen deltog diplombiolog Roosa Mikkola, marinbiolog Patrik Kraufvelin och dykare Joel Lindholm. Årets matkulturpristagare blev Harriet Strandvik, åländsk matinspiratör och företagare.

Mästarodlarna

är ett tvåårigt projekt som handlar om att skapa odlingar på daghem samt sprida kunskap och inspiration till barnfamiljer. Vi vill öka barnens kontakt med jorden samt öka intresset och förståelsen för odling och varifrån maten kommer. Inom projektet har odlingar skapats tillsammans med barn och personal på daghem. Barnen har fått lära sig hur grönsaker växer, allt från att bygga upp en odling, så och plantera till att sköta om, skörda och ta tillvara skörden samt förbereda jorden inför vintern. I verksamheten lyfts även så kallat "kretsloppstänk" samt betydelsen av biologisk mångfald. Under året har sex daghem varit med i projektet. För att sprida kunskap och inspiration till barnfamiljer ordnades även tillsammansodlingar för barnfamiljer under sommaren samt pop-ups i form av trädgårdskvällar och odlingsinspiration under evenemang. Videomaterial gällande bland annat sådd, skötsel och tillvaratagning har delats i sociala medier för att sprida kunskap och inspirera till odling i hemmen.

102 INSATSER

gjordes inom ramen
för fokusområdet
ökad jämlikhet
och jämställdhet
under 2022.

I FOKUS:

ÖKAD JÄMSTÄLLDHET OCH JÄMLIKHET

Målsättningen är att alla – oavsett ålder, kön, bakgrund och härkomst – ska ha möjlighet att ta del av Marthaförbundets vardagskunskap.

Under årsmötet 2022 fastställde Marthaförbundets Centralstyrelse den nya jämlikhetspolicyn. Policyn fastställer ramar för hur Marthaförbundet ser till att verksamheten är jämlik och inkluderande. En jämlik och inkluderande verksamhet innebär att deltagarnas bakgrund inte spelar något roll i fråga om hur verksamheten bedrivs.

Arbetet med den nya policyn genomfördes under vintern som ett samarbete mellan Marthaförbundets personal, personal vid Helsingfors marthaförening samt personal vid Ålands Marthadistrikt. Efter att den godkändes i maj 2022 påbörjades arbetet med att sprida innehållet och implementera den i förbundets och föreningarnas verksamhet. Att sprida policyn till föreningarna är en central del i jämlikhetsarbetet eftersom många av Marthaförbundets medlemmar kommer in via föreningarna. Det är viktigt att föreningarna tar del av jämlikhetspolicyn och får hjälp med implementerandet i sin verksamhet.

Också projektverksamheten inom förbundet har en viktig roll i jämställdhets- och jämlikhetsarbetet. Genom projekten kan verksamheten bättre styras till att vara specifik och därigenom relevant för exempelvis en yrkesgrupp, åldersgrupp, sysselsättningsgrupp eller ort. Via projekten har vi en möjlighet att nå ut till annars underrepresenterade grupper, som i sin tur kan säkerställa en jämn regional spridning av Marthaförbundets verksamhet.

Viktigt för oss: Jämlik kunskapsspridning

Vi tror på en jämlik material- och innehållsproduktion. Förbundet ordnar kurser både digitalt och fysiskt, men också via hybrid. På alla våra evenemang är vi måna om ljud-, ljus- och bildkvalitet för att säkerställa kvaliteten oberoende av syn- och hörselvariationer.

Förbundet är synlig i traditionella dagstidningar, radio, sociala medier och poddar. Målet är att all information ska finnas tillgänglig oavsett vilken form mottagaren väljer. Poddar är ett ypperligt kunskapsalternativ till de traditionella kurserna. Lyssnaren kan själv välja när och hur hen tar del av innehållet.

Ekonomirådgivningen har eftersträvat att producera innehåll i många olika kanaler så att alla ska ha en möjlighet att ta del av vardagskunskap inom ekonomi. Nya kanaler för i år är poddserien Prata pengar-podden som i 20 avsnitt diskuterar vardagsekonomi ur olika vinklar. Under hösten 2022 grundades ett tillhörande Tiktok-konto med ekonomitips för att ännu mera specifikt nå målgruppen unga.

Jämlik medlemsverksamhet

Förbundets syftespargraf förpliktar förbundet att arbeta för alla hem och familjer. Inom medlemsverksamheten är det viktigt att alla medlemmar kan delta på lika villkor och känna sig accepterade. På evenemang som ordnas av Marthaförbundet värnar vi om alla deltagare. Expedition Martha är ett bra exempel på detta - alla kan delta oberoende av fysik och ålder.

I medlemsverksamheten månar Marthaförbundet om en jämlik behandling av föreningar. Det innebär att förbundet erbjuder handledning och praktiskt stöd för föreningar i lika stor utsträckning. Förbundet behandlar också regionerna rättvist. Därför roterar årsmötet, matkulturdagen, Expedition Martha och Martha på väg.

Tack vare projektverksamheten involverades bland annat följande målgrupper:

Hantera vardagen:

Personer med funktionsvariationer, nyfinländare och personer som strävar efter en sysselsättning

Småfisk övertar storkök:

Yrkesfiskare, restaurangpersonal och kökspersonal i skolor och daghem

Ungas välmående:

Studerande på Axxell i Västra Nyland

Matlust:

Seniorer

Mästerodlarna:

Barn på privata daghem

En euro i taget:

Föreläsningar på engelska för unga

Jag ställer gärna upp
på frivilligt arbete i mån av möjlighet.
Det här var också något nytt för mig.
Mycket positivt och roligt.

Strömmingsmarknaden

99

En trevlig kväll att höra
om förbundet, fick höra nya ideer
hur olika föreningar har det.
Fin kväll, tack!

Inspirationstillfälle

I FOKUS:

MEDLEMMEN I FOKUS – medlemsverksamhet 2022

Årets medlemsverksamhet genomstrukturerades av att Marthaförbundet satte "medlemmen i fokus" som ett av årets övergripande fokusområden. Detta för att understryka att Marthaförbundet vill vara en stark medlemsorganisation också i framtiden. Under året hade Marthaförbundet också parollen "martha möter martha" som ett övergripande tema i vår medlemsverksamhet. Efter en lång tid av begränsade möjligheter att träffas kunde vi erbjuda ett flertal tillfällen där marthasorlet hördes igen.

Organisationsutvecklingen har lett till förändringar i medlemsarbetet och i samarbetet föreningar emellan. Som ett led i att stärka samarbetet mellan marthaföreningarna har Marthaförbundet erbjudit gratis rådgivarbesök. Sammanlagt 44 föreningar nappade på möjligheten och samarbetade för att kunna erbjuda kostnadsfria föreläsningar med Marthaförbundets rådgivare för sina medlemmar. Dessutom har alla föreningar haft möjlighet att använda Marthaköket på Busholmen i Helsingfors gratis en gång under det gångna året.

Inför årets uppsättning av Martha på väg ville vi utöka samarbetet mellan förbundet och de lokala föreningarna för att programmet bättre skulle motsvara behovet i regionen. Åbo Marthaförening, Pargas Marthaförening och Kimito Marthaförening fick därför komma med önskemål till programmet samt bidra i planeringen och marknadsföringen av evenemanget. Under 2022 jobbade också projektet Matlust extra mycket för att nå ut till marthaföreningarna och föra dialog med dem, dels kring föreningens och föreningsmedlemmarnas mående, dels kring hur vi kan samverka för att göra gott för seniorer på föreningens ort. Dessa dialoger resulterade i ett flertal evenemang – allt ifrån kaffekalas med (all)sång i Jungund, Korsholm, till soppeevenemang med uppträdande ute i Houtskär och samarbeten mellan marthaföreningar och aktörer som når seniorer i sin verksamhet. Under året har Marthaföreningarna, under projekt Matlusts regi, ordnat 25 evenemang för seniorer.

Från det gångna året finns det lyckade exempel på hur givande samarbetet mellan förbundet och frivilliga från föreningarna kan vara. När Marthaförbundet deltog med ett bord på medborgartorget vid Ode under Sång- och musikfestens huvudkonsert i juni skulle detta inte varit möjligt utan hjälp av tre frivilliga från Esbo Marthaförening. På hösten var det igen dags då sammanlagt 23 frivilliga från föreningar i Esbo, Vanda och Grankulla anmälde sig när Marthaförbundets projekt Östersjön och Helsingfors Marthaförening tillsammans deltog i Strömmingsmarknaden i Helsingfors. Möjligheten att vara delaktig och bidra till Marthaförbundets verksamhet uppskattades bland de frivilliga. För Marthaförbundet blev det tack vare de frivilliga möjligt att kunna delta i marknaden hela veckan.

Årets största marthahändelse

År 2022 var första året då Marthaförbundet höll ett årsmöte i stället för ett separat vårmöte och höstmöte. Det var också första gången som föreningarna kunde delta med eget ombud.

Marthaförbundet satsade stort på årsmötet och bjöd in alla intresserade marthor att delta. Det var till årsmötet som "Martha möter martha" parollen myntades, som sedan fortsatte att leva under året. Den 23 april tog marthorna över Nykarleby. Under dagen fick marthorna möjlighet att bekanta sig med Marthaförbundets aktuella projekt och verksamhet på marthatorget, införskaffa martha-produkter men också lära sig något nytt i kortkurser och på föreläsningar. I feedbacken lyfte marthorna fram hur fint det var att kunna ses igen efter pandemin, hur smidigt allting förlöpte och den fina kvällsmiddagen.

Martha möter martha under året

Under året ordnades två större regionala evenemang, Expedition Martha som hölls i Österbotten samt Martha på väg som gick av stapeln i Åboland.

Välplanerat, informativt program.
God lunch och supergod supé på kvällen. Trevligt
att träffa människor från hela förbundet. Givande
debatter under årsmötet, som genomfördes på ett
inkluderande och positivt sätt.

Årsmötet

123
INSATSER

gjordes inom ramen
för området medlemmen
i fokus 2022.

Tack för en trevlig stund, fint
att sådana här möten ordnas. Det är trevligt
att träffa marthor från andra grupper än den
egna. Bra också att diskutera hur man kan
göra förbättringar.

Martha på väg

Den 3.5.2022 åkte Marthaförbundets representanter ut till Pargas och Kimitoön för att hålla program med bland annat Östersjön, beredskap och hållbar ekonomi som fokus. Programmen lockade deltagare i olika åldrar, framför allt marthor men också nya ansikten, och feedbacken var mycket positiv. Deltagarna i Östersjö-talkot samlade över 1 700 skröp och det var ett uppskattat program där man hade möjlighet att tillsammans göra en nyttig gärning. Dagens populäraste evenemang var "musik och martha-mingel" där marthorna hade möjlighet att komma med sina önskemål om Marthaförbundets framtida verksamhet och på så sätt bidra till arbetet med den nya strategin.

Expedition Martha hölls 1.10.2022 på Norrvalla i Österbotten i samarbete med evenemanget Friluftslördag. Sammanlagt 50 deltagare fick bekanta sig med både praktiska utmaningar och testa sin marthakunskap ute i naturen. Marthor umgicks, tävlade, motionerade och bjöds på både transport och mat under dagen. Andra evenemang där medlemmar hade möjlighet att delta var också Prata pengar-podden After Works.

Ny inspiration och mångsidigt stöd

Förbundet har under året hållit inspirationsdagar på Åland och i Österbotten. På Åland deltog förbundsordförande, verksamhetsledare samt tf organisationskoordinator. Under tillfället diskuterade deltagarna om förbundets kommande strategi och föreningarna kunde aktivt diskutera aktuella ärenden. I Kronoby fick deltagarna höra vad som är på gång inom organisationen samt i grupper planera kommande marthaverksamhet.

Förbundet fortsätter att arbeta med inspirationspaketen som är förslag på mötesinnehåll. Ett nytt inspirationspaket "Den hållbara marthaträffen" introducerar förbundets olika policyer som godkändes på årsmötet till den praktiska verksamheten i medlemsföreningarna.

Marthaförbundet har under året kontinuerligt stött föreningarna via telefon, besök hos föreningar eller e-post. Förbundet har bland annat undervisat i medlemsregistrets och webbsidehanteringsprogrammets användning. Både medlemsregistret och webbsidorna är helt gratis för förbundets medlemsföreningar. Föreningarna har också regelbundet fått föreningsbrev med relevant information för föreningens verksamhet. Sidan med föreningsadministration på webben har uppdaterats med ett länkbibliotek för att viktig information ska hittas med minsta möjliga ansträngning.

Det är viktigt att föreningar har verksamhet och ordnar evenemang. Föreningar som inte är aktiva tappar lätt sina nuvarande medlemmar och lockar inte heller nya medlemmar. Också i år har medlemsföreningarna kunnat söka föreningsstöd från Svenska kulturfonden via Marthaförbundet.

Rekordmånga
deltagare i årsmötet:
219 deltagare

Martha på väg
i Åboland
76 deltagare

Expedition Martha
i Österbotten
50 deltagare

Föreningar som
samarbetade
för gratisbesök
av rådgivare:
44 föreningar

Marthaförbundets rådgivning och projekt

Hushållsrådgivningen svarar på frågor om matlagning, kost, näring och hållbar matkonsumtion. Vi lär ut matlagningens grunder, näringsrekommendationer och jobbar med matfostran. Marthaförbundets matvision med fokus på inhemska och säsongsanpassade råvaror och mycket vegetabilier genomsyrar all verksamhet.

Ekologirådgivningen svarar på frågor gällande miljövänlig konsumtion och ekologiska alternativ. Inom ekologirådgivningen ökar vi medvetenhet om miljöhänsyn i vardagen. Vi inspirerar och lär ut färdigheter för en mer miljömedveten vardag. Det gör vi bland annat genom kurser, föreläsningar och tips för en kemikaliesmart vardag, återanvändning av textilier, ekostädning och självhushållning.

Ekonomirådgivningen uppmanar alla att prata pengar. Genom verksamheten vill vi väcka intresse för att diskutera privatekonomi. Vi delar den kunskap och inspiration som behövs för att hantera den egna ekonomin genom bland annat planering och budgetering. Vi fokuserar på en stabil ekonomisk grund och en hållbar konsumtion med privatekonomi och miljö i fokus.

1 716
Totalt antal deltagare

737
tillfällen arrangerades totalt

1 078
Antalet lektioner (cirka 45 min)

83
Digitala kurser

513
Fysiska kurser

Allmän rådgivning (antal tillfällen)

Ekonomi	29
Ekologi*	163
Hushåll	69
Organisations- och medlemsverksamhet	25

*) Inom projektet Östersjön 2.0

168
insatser

Östersjön 2.0

Syftet med Östersjön 2.0 är att öka allmänhetens medvetenhet om Östersjöns tillstånd. Att ge allmänheten kunskap och verktyg för att bidra till mindre kemisk belastning på Östersjön och att få till stånd ett renare hav utan plast genom att göra enkla val i vardagen.

141
insatser

Hantera vardagen

Projektet Hantera vardagen har som målsättning att lära ut vardagsfärdigheter till olika grupper i samhället som behöver stöd i vardagen för att skapa rutiner.

De huvudsakliga målgrupperna är arbetslösa, nyfinländare, barnfamiljer och personer med psykiska utmaningar eller funktionsvariation. Kurserna består oftast av teori och praktik som anpassas till gruppens färdigheter och behov. Deltagarna uppger att de under kurserna har lärt sig hur man ökar andelen vegetabilier i kosten, hur man planerar sin ekonomi och hur man drar ner på användningen av kemikalier i hemmet.

VÅRA PROJEKT 2022

60
insatser

En euro i taget

Projektet riktar sig till svenskspråkiga ungdomar under 29 år och strävar efter att öka deras kunskaper inom ekonomi samt förbättra deras ekonomiska läskunnighet. Projektet erbjuder rådgivning i form av föreläsningar, workshoppar och tryckt material i andra stadiets skolor, ungdomsverkstäder, samt i övriga sammanslutningar där ungdomar vistas.

6
insatser

Små fiskar övertar storkök

Syftet med projekt Små fiskar övertar storkök är att dels öka kunskapen kring våra utnyttjade fiskarter, dels stödja offentliga måltidens tillgång till fisk. Ett samarbete med yrkesfiskare, förädlare och återförsäljare etableras för att skapa nätverk och påverka hela logistikkedjan.

49
insatser

Ungas välmående

Syftet med pilotprojektet Ungas välmående är att erbjuda träffar för unga där deltagarna får ta del av vardagskunskap inom hushåll, ekologi och ekonomi. Marthaförbundet vill genom pilotprojektet stödja de unga och hjälpa dem att strukturera en välfungerande vardag.

50
insatser

Mästarodlarna

Genom projektet vill vi skapa odlingar på daghem och inspirera barnfamiljer att odla för att barn ska få möjlighet att vara i kontakt med jord och odla sin egen mat, vilket ger barnen kunskap och har positiv inverkan på hälsan. På daghemmen planerar vi och hjälper daghemmen att komma i gång med odlingen. Tillsammans med barnen fyller vi bland annat pallkragar med löv och jord, sår, planterar, vattnar och skördar. Under besöken får barnen också fundera över vad som sker i trädgården.

Kommunikation och information

En av målsättningarna med kommunikationen är att dela vardagskunskap och inspiration som stöder målgruppens behov och livssituation. Under året har vi arbetat med aktuella teman i samhället, där energibrist, inflation och kriget i Ukraina har medfört ett ökat behov av hållbara lösningar i vardagen. En tydlig trend inom kommunikationen har varit en större efterfrågan på individualiserat och digitaliserat material. Arbetet med att säkerställa rätt mix av kommunikationskanaler har också fortsatt. Det har öppnat upp för nya interaktiva arbetssätt där målgrupperna involveras i kommunikationen, liksom för samarbeten med sponsorer och influencers.

En strategisk satsning under året har varit att etablera Marthaförbundet på sociala medieplattformen TikTok. Samtidigt har det tryckta materialet levt kvar och utvecklats parallellt med det digitala. Bland annat fördjupades artikelsamarbetet med rikstidningen Hufvudstadsbladet och lokaltidningarna Västra Nyland och Östnyland. Två artiklar i veckan, skrivna av förbundets rådgivare och projektanställda, publicerades i såväl papperstidningen som på nätet.

TIDSKRIFTEN MARTHA

Tidskriften Martha är Marthaförbundets medlemstidning som har funnits sedan 1903. Den tryckta tidningen kommer hem till alla medlemmar och är förbundets ansikte utåt. I spalterna varvas artiklar med nyheter om verksamheten på marthafältet. Tidningen skriver bland annat om det som händer inom förbundet och uppmuntrar till en levande debatt kring frågor om en hållbar vardag.

Under året gav vi ut fem nummer av Martha och ett matkulturmagasin. I tidningens spalter belyste vi bland annat den nya vardagen, vardagsmat som gör skillnad och hållbar konsumtion. Årets matkulturmagasin bjöd på diger kunskap och inspiration om havets smaker.

Den nya e-tidningsapplikationen, tidskriften Martha-appen, lanserades i december. Via appen kan den digitala versionen av papperstidningen läsas direkt i mobilen eller på surfplattan.

158 GÅNGER

har Marthaförbundet syns i olika medier, såsom radio, tidningsartiklar, receptsamarbeten, reportage och intervjuer under 2022.

Källa: Meltwater

Synlighet och sociala medier

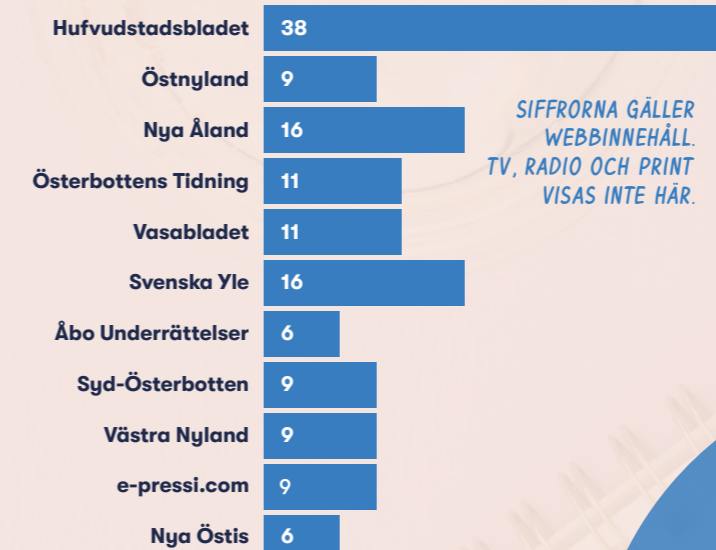
Under året har Marthaförbundet fokuserat på personlighetsdrivet och inspirerande innehåll på alla plattformar. Marthaförbundets personal har stått i centrum när vi har delat praktisk kunskap, tankeväckande texter och användbara vardagstips.

Marthaförbundets rådgivare och projektledare har aktivt deltagit i innehållsproduktionen – både framför och bakom kameran – tillsammans med kommunikationsteamet. Vi har förstärkt den digitala dialogen genom omröstningar, frågelådor och livesändningar i sociala medier. Under året har vi lagt en högre växel på Instagram Reels och startat upp förbundets första nischade TikTok-konto. Prata pengar-podden som görs av ekonomirådgivarna Matilda Hassel och Katharina Jägerskiöld bjuder på ekonomirelaterat innehåll på TikTok.

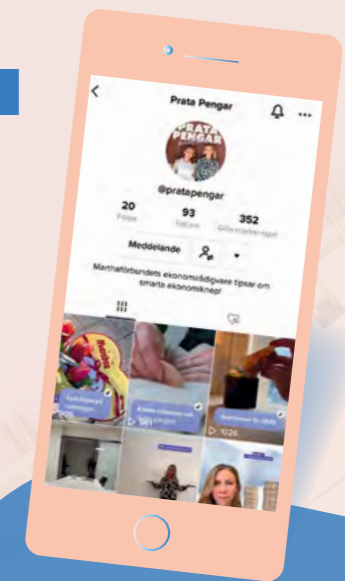
ÅRET I SIFFROR

- 5 pressmeddelanden har sänts ut
- 5 live-sändningar på Instagram
- 2 uttalanden har publicerats
- 11 medlemsbrev har sänts ut
- 1 nyhetsbrev har sänts ut
- 5 nummer av tidskriften Martha har utkommit
- 1 matkulturmagasin Havets smaker har utkommit
- 1 årsrapport har godkänts
- 1 verksamhetsplan har godkänts
- 20 avsnitt av Prata pengar-podden har publicerats
- 56 Reels-videoklipp har publicerats

DESSA MEDIER RAPPORTERADE FLITIGAST OM OSS PÅ NÄTET 2022

SIFFRORNA GÄLLER WEBBINNEHÅLL, TV, RADIO OCH PRINT VISAS INTE HÄR.

Marthaförbundets ekonomirådgivare var först ut på TikTok. På kontot @pratapengar delar de ekonomirelaterat innehåll för unga.

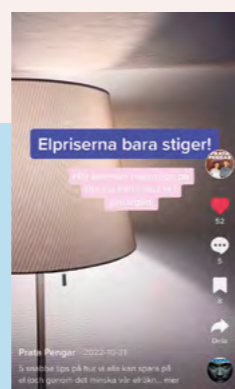
VÅRA MEST UPPSKATTADE INLÄGG

Mest visade reels-video på Instagram "Martha + finlandismer = sant"
8 027 visningar

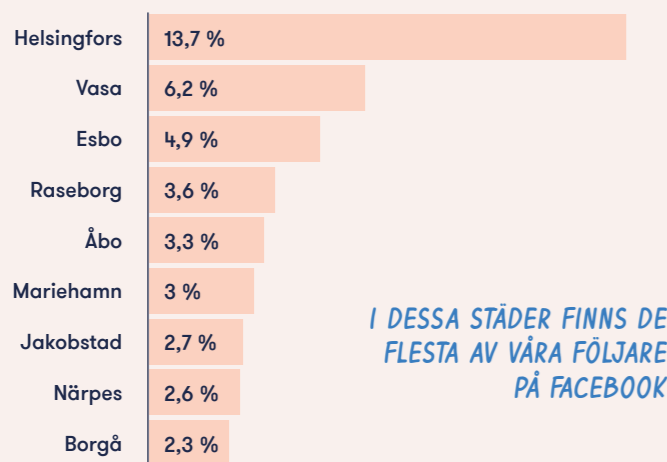

Mest lajkade Facebook-inlägg "Grattis Gunilla Luther-Lindqvist!"
746 likes

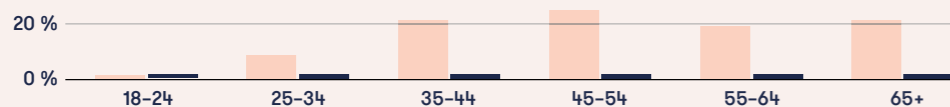

Mest visningar på Tiktok "Elpriserna bara stiger"
– 5 tips hur du kan spara el"
5 744 visningar

FACEBOOK I SIFFROR

FÖRDELNING KVINNOR & MÄN SAMT ÅLDERSGRUPP PÅ FACEBOOK

92,6 % AV FÖLJARNA ÄR KVINNOR
OCH 7,4 % ÄR MÄN

VÅR PUBLIK PÅ SOCIALA MEDIER

FACEBOOK	INSTAGRAM
2022	2022
7 299 följare	6 926 följare
2021	2021
7 017 följare	6 403 följare
	TIKTOK
	93 följare

INSTAGRAM I SIFFROR

89,5 % AV FÖLJARNA ÄR KVINNOR
OCH 10,4 % ÄR MÄN

HÄR FINNS VÅRA FÖLJARE TOPP 3-STÄDER

Helsingfors 11,1 %
Mariehamn 7,2 %
Vasa 7,0 %

Ungmarthas år 2022

Målsättningen med Ungmarthas verksamhet är att lära barn och unga att ta hand om sig själva och sin omgivning. Vi vill inspirera och ge verktyg för att barnen och de unga ska klara av att hantera vardagen. De husliga, ekonomiska och ekologiska värderingarna betonas i all verksamhet. Vi arrangerar temadagar, skolbesök, kurser och dagsläger. Genom våra olika verksamhetsformer har barnen och de unga möjlighet att träffas och uppleva gemenskap med andra i gruppen. Vi väcker lusten hos barnen och de unga att fortsätta experimentera och tillreda mat från grunden hemma och fungera som ögonöppnare då det kommer till en hållbar livsstil och medveten konsumtion av exempelvis textilier, elektronik, kemikalier och mat. Vi delar också kunskap och inspirerar på sociala medier Tiktok, Instagram, Youtube och Facebook och vi ger ut broschyrer och lägerhäften.

NÅGRA GREJER FRÅN 2022:

- Vi startade Ungmarthas Tiktok-kanal genom projektet Helt enkelt – för en smidig vardag. Pilotåret bestod av en aktiv inspirations- och kunskapsdelning på Tiktok och andra sociala medier. Den digitala verksamheten ses som en kunskapsdatabas som man kan återkomma till när man så önskar. Bland inläggen finns recept, städtips, pyssel och övriga smarta tips.
- Vi arrangerade 27 läger runt om i Svenskfinland och på Åland och samarbetade dessutom med Marthaföreningar och -distrikt som ordnade sommarläger för barn i sina nejder.
- Ungmartha gav ut ett lägerhäfte med recept, lekar och tips som delades ut i drygt 1000 exemplar till olika hem och hushåll under året. Enligt responsen används lägerhäftena som receptböcker i hemmen efter avslutade läger. Många barn som deltagit i Ungmarthas läger tillreder mat hemma efter sitt lägerdeltagande. Tänk vilken glädje både för barn och föräldrar att göra mat tillsammans!
- I början av året 2022 arrangerades inga sportlovs läger på grund av pandemin men vi delade lägerledarnas bästa tips på recept och hantverk på vår Youtube-kanal — mycket omtyckt!

Röster från föreningarna

Med fokus på frivilligverksamhet

Esbomarthan Tuula ”Tupu” Holmberg är en av de otaliga marthor som ställer upp i olika sammanhang för att dela med sig av information om marthaverksamheten. Här berättar hon vad som får henne att engagera sig som frivillig.

I fjol ordnades den stora finlandssvenska Sång- och musikfesten vid Ode i Helsingfors i juni och i oktober arrangerades den traditionella Strömmingsmarknaden. Under båda evenemangen ställde **Tuula ”Tupu” Holmberg**, ordförande för Bemböle marthakrets i Esbo, upp som frivillig.

Vad gör en marthavolontär?

– Inom marthaföreningen behövs det människor på plats vid olika evenemang. Som marthor försöker vi värva nya medlemmar genom att berätta om föreningens verksamhet, om vad vi gör, att man kan lära sig mycket som martha och att vi samtidigt har roligt. Och så delar vi ut olika sorters marthamaterial som går åt bra, säger Tupu.

Frivilligarbete är inte främmande för Tupu. När hon fortfarande var med i arbetslivet deltog hon i ”Keikka-apu” i Esbo, där man hjälpte seniorer med olika saker.

– Men det var svårt att hinna med när jag fortfarande jobbade, i dag har jag mer tid. Som pensionerad fyller jag dagarna med sådant som jag tycker om.

Vad får dig att ställa upp som frivillig?

– Jag tycker om att träffa nya människor. Jag får nya vänner och bekanta och innehåll i vardagen. Och så lär jag mig nya saker! Till exempel på Strömmingsmarknaden hade vi en uppgift där besökarna fick testa om de känner igen Östersjöns fiskar genom att para ihop bilder på fiskar med rätt fiskart.

Tupu tycker det är enkelt att gå med som frivillig. Första gången svarade hon ja på ett utrop och

”**Det känns bra när man kan göra något för någon annan.**”

när hon väl var med på listorna tog man kontakt med henne när det behövdes frivilliga – det ena ledde till det andra.

– Men kanske föreningarna borde bli lite aktivare med att locka med frivilliga och också berätta att man kan lära känna nya människor. Det ger frivilligarbetet lite mer synlighet och status, funderar hon.

Även i den egna marthakretsen ägnar Tupu sin tid åt frivilligverksamhet. Marthorna sticker sockor för välgörenhet, skriver julkort åt ensamma äldre och samlar in förnödenheter till mindre bemedlade.

– Jag tycker om att göra nytta. Det känns bra när man kan göra något för någon annan, säger Tupu.

Text Sophie Kawecki

Tuula Holmberg på Strömmingsmarknaden i Helsingfors i oktober 2022.

God medlemsvård ger positiv medlemsutveckling

Mia Henriksson är ordförande för Åbo svenska Marthaförening som har lyckats mycket bra med att locka nya medlemmar, också under coronatiden.

– Jag tror det är viktigt att visa världen vad vi gör, säger Mia Henriksson, ordförande för Åbo svenska Marthaförening.

– Vi får nya medlemmar hela tiden och har i dag lite över 170 medlemmar. Det här är mycket positivt, men det viktiga är inte att få många nya medlemmar utan att de vi har stannat kvar, säger Mia Henriksson.

I dagens samhälle har de flesta fullt upp under fritiden och medlemsflykt är ett nutidsproblem som de flesta föreningar kämpar med. Vad kan ligga bakom Åboföreningens framgång?

– Vi har trevligt program och vi synliggör vad vi håller på med. Vi har kanaler på sociala medier, såsom Instagram och Facebook, så att vi också når ut till andra än marthor. Jag tror det är viktigt att visa världen vad vi gör! Medlemmarna är i alla åldrar – ända från 20-årsåldern till nästan 100 år.

– Vi är noga med att betona att alla får vara med – alla åldrar är lika värdefulla. Vi har lockat med en hel del nyblivna pensionärer som äntligen har tid att gå med i marthorna, men vårt program riktar sig till alla och alla bjuds in. Sedan deltar de som är intresserade av ett visst evenemang, oberoende av ålder.

”**Allt vi ordnar är kravlöst. Man behöver inte dyka upp om man inte vill eller hinner.**”

Mångsidigt program

Föreningen satsar på att alla ska känna sig välkomna – det får inte bli en inåtvärande krets som det är svårt att komma in i. När det kommer nya medlemmar får man inte heller utgå från att alla vet vad något handlar om, eller vem som är vem.

– Det är också vars och ens ansvar att vara öppen för nya kontakter och inte endast umgås med sina gamla vänner, utan välkomna nya medlemmar, säger Mia.

Programmet är mångsidigt så att alla kan hitta något i sin smak.

– Allt vi ordnar är kravlöst. Man behöver inte dyka upp om man inte vill eller hinner. Vi har haft stickkafé, vinprovning, föreläsning om minnet hos stressade människor i arbetslivet, föreläsning om hur man ska tänka ekonomiskt och ekologiskt när man väljer ny bil, gemensam middag på kinesisk restaurang där vi också fick höra om matkulturen i Kina, matlagningskurser, utfärder till närområdet, kransbindning, klädbyttardag ... Medlemmarna får också föreslå vad vi kunde göra, berättar Mia.

Brädspelsgruppen som träffades på distans under coronatiden träffas också fortfarande. Vissa fördomar mot vad marthorna gör finns det dock alltså inte.

– Jag får ofta höra att ”man måste kunna sticka för att bli martha” och det stämmer inte alls. Man får gärna, men man måste inte, slår Mia fast.

Text Sophie Kawecki

Smidigt samarbete mellan distrikt och förbund

Hemligheten bakom lyckade arrangemangen är ofta god planering, framförhållning och ett smidigt samarbete. Inför firandet av den finlandssvenska matkulturdagen hösten 2022 spelade Ålands Marthadistrikt, med ordföranden Ann Carlsson i spetsen, en central roll.

Den finlandssvenska matkulturdagen arrangerades i fjol på Åland. Varför valde man den platsen, Ann Carlsson?

– Matkulturdagen firas varje år den 9 oktober med en egen speciell inriktning på en ort i Marthafinland där temat är aktuellt. Förra året var temat ”havets smaker”, därför valde man Åland som ju är en övärld omgiven av vatten. I samband med temadagen utkom också matkulturmagasinet ”Havets smaker”.

”

Det var också roligt att få träffa marthor från förbundet, Österbotten och Åland.

Hur förlöpte samarbetet mellan marthadistriktet och Marthaförbundet?

– Det gick bra. Vår första tanke var att ordna matkulturdagen i Mariehamn, en plats som är enkel att nå för de flesta. Men efter diskussioner kom vi fram till att evenemanget måste ordnas i skärgården, så sist och slutligen blev det Föglö och restaurang Seagram som ligger precis vid stranden och färjefästet. Det visade sig vara ett jättebra ställe.

Vad blev det bästa med matkulturdagen på Föglö?

– Det var nog maten ... vi fick smaka på så många intressanta smaker. Kocken Viktor Eriksson var fenomenal på att sätta ihop en läcker meny. Utöver mer traditionella råvaror använde han också bland annat alger, rostade fiskben och harsyra. Det var också roligt att få träffa marthor från förbundet, Österbotten och Åland.

Ann Carlsson på matkulturdagen 2022.

Har du några utvecklingsförslag med tanke på kommande matkulturevenemang?

En sak man kunde satsa lite mer på i framtiden är marknadsföringen, så att till exempel tidningsannonser eller annat marknadsföringsmaterial som kostar tas med i budgeten.

Text Sophie Kawecki
Foto Karin Lindroos

Medlemsåret 2022

2 Antal distrikt
138 Antal marthaföreningar
8 498 Totalt antal medlemmar

10 STÖRSTA FÖRENINGARNA

Antalet medlemmar

1 003	Helsingfors svenska Marthaförening
431	Esbo Marthaförening
380	Borgånejdens marthor
238	Sibbo Marthaförening
193	Mariehamns Marthaförening
190	Karleby Marthaförening
175	Kronoby Marthaförening
175	Pargas Marthaförening
165	Åbo svenska Marthaförening
152	Kyrkslätt Marthaförening

FÖRENINGSGEOGRAFI

- Nordligaste Karleby Mf
- Sydligaste Rosala Mf
- Östligaste Mogenpört Mf
- Västligaste Eckerö Mf

Högsta medelåldern

Hitis Kby Marthsförening
80,67 år

Lägsta medelåldern

Solf Marthsförening
33,1 år

Största och minsta föreningen

(sett till antalet medlemmar)

1 003
Helsingfors svenska Marthaförening

8
Oravais Marthaförening

ÅBOLAND & ÅLAND
24 FÖRENINGAR
1 159 MEDLEMMAR

ÖSTERBOTTEN
67 FÖRENINGAR
2 340 MEDLEMMAR

NYLAND
47 FÖRENINGAR
4 070 MEDLEMMAR

Årets marthagärningar

Årets Fredrika

Gunilla Luther-Lindqvist

Människor på flykt undan konflikter, krig och rädsla är i akut behov av hjälp, skydd, boende, mat och trygghet. Årets Fredrika-stipendiat Gunilla Luther-Lindqvist är frivilligarbetaren som outtröttligt jobbar för att hjälpbehövande och utsatta ska få en tryggare tillvaro. Gunilla Luther-Lindqvist har via hjälporganisationen Nada-Nord i Jakobstad länge jobbat för utsatta människor i flyktingläger och i närområdet. Flera gånger har Luther-Lindqvist tillsammans med andra hjälparbetare rest till flyktingläger för att stödja människor i nöd: de har lett insamlingar och transporterat förnödenheter till hjälpbehövande.

Årets matkulturstipendiat

Harriet Strandvik

Årets matkulturstipendiat, företagaren och konsulten Harriet Strandvik arbetar ständigt för att stärka mat och måltid. För närvarande har hon landat i rollen som företagare och projektledare inom måltidsbranschen.

– Nätverk är matens och måltidens kärna. Maten och måltiden görs inte av en person, vi är beroende av varandra. Vi behöver råvaruproducenten, förädlaren, grossisten, säljkanalen, marknadsförarna. Det krävs många olika kunskaper i livsmedelskedjan och därför är breda nätverk a och o.

Årets eldsjäl

Ruth marthaförening

Ruth marthaförening i Korsholm tilldelades utmärkelsen Årets eldsjäl för sin nytänkande verksamhet, som till exempel blombindning, skogsskumpa och vinprovning. Föreningen består av driftiga och framåtsträvande medlemmar samt framgångsrika kommunikatörer som levererar ett fräscht Instagram-flöde och upprätthåller en levande webbsida.

Årets Lucina:

Margareta Björk

Margareta Björk i Vasa fick hedertiteln Årets Lucina för sin initiativkraft, uppfinningsrikedom och förmåga att blicka framåt. Hon är en modig kvinna som med sitt varma hjärta alltid sätter Martha först. Margareta är en stor förebild med bred kunskap om Marthaförbundet och den kunskapen delar hon frikostigt med sig av till sina medmänniskor.

Årets samhällsinsats

Ann-Cathrine Sipilä

Utmärkelsen Årets samhällsinsats tillföll Ann-Cathrine "Anki" Sipilä i Åbo för hennes engagemang för Facebook-gruppen Martha-KAL. Anki Sipilä har visat att marthorna hänger med i tiden. Hon har modigt tagit sig an digitaliseringens möjligheter och inte låtit något hindra marthagemenskapen.

Uttalanden under året 2022

Marthorna fördömer de militära insatserna i Ukraina: Ett tryggt liv utan våld är en mänsklig rättighet

Marttaliitto och Finlands svenska Marthaförbund stöder Finlands officiella ståndpunkt och fördömer Rysslands militära aktion i Ukraina. Vi kräver att krigshandlingarna omedelbart upphör.

Kriget är en allvarlig kränkning av barn, kvinnor och familjer. Vi uppmanar de finländska och europeiska kvinnoorganisationerna att kräva ett slut på den ensidiga attacken och ockupationen av Ukraina. Vi bjuder också in ryska kvinnor att förena sig med oss i vårt ställningstagande. Varje offer för krig är för mycket och lidandet är fullständigt meningslöst.

Vi stöder och uppmuntrar alla att i sitt dagliga liv lindra ångesten och rädslan för krig samt att stärka hoppet och den fredliga samexistensen för att vinna över våld och konfrontationer.

En konstruktiv samexistens och en fredlig vardag är bra för alla medborgare, i alla länder. Alla människor ska ha rätt till ett tryggt liv utan våld.

Helsingfors den 25 februari 2022

Finlands svenska Marthaförbund rf
Andrea Hasselblatt, ordförande

Marttaliitto ry
Sirpa Pietikäinen, ordförande

Uttalande om beredskap och beredskapsutbildning

Finlands svenska Marthaförbund godkände på sitt årsmöte lördagen den 23 april 2022 ett uttalande om beredskap och beredskapsutbildning. Förbundet framhåller betydelsen av 72 timmars beredskap i ett instabilt världsläge.

Medborgarna uppmanas känna till konceptet 72 timmars beredskap.

Det instabila världsläget skapar oro och otrygghet. Kriget i Ukraina berör oss på många sätt och vid en kris reagerar vi alla olika. För att känna sig trygg i krissituationer, till exempel vid ett större elavbrott eller en översvämning, gäller det att vara beredd och veta hur man ska agera.

Marthaförbundet hör till Försörjningsberedskapscentralens Kova-kommitté, det vill säga organisationskommittén för egen beredskap i hushållen. Vårt uppdrag är att utbilda våra

medlemmar och allmänheten i 72 timmars beredskap så att man klarar sig på egen hand i tre dygn utan myndighetshjälp.

Vid kriser ökar människors vilja att hjälpa sina medmänniskor, vilket vi har kunnat bevittna under de senaste åren. För att kunna hjälpa andra bör man först se till att man har det egna hemförrådet uppdaterat, kontanter i plånboken, extra vatten i förvar, ämbar med lock, en batteri-driven radio, viktiga telefonnummer uppskrivna med mera. Listan kan göras längre, men det är viktigt att allmänheten tar till sig konceptet 72 timmars beredskap och agerar utifrån det.

Marthaförbundet uppmanar alla att delta i kurs-er om beredskap eller skaffa sig informationen på egen hand. Vi ser det som en medborgerlig plikt att ta ansvar för och se till att man känner till grunderna för rekommendationen om 72 timmars beredskap. Detta för att kunna ta hand om sig själv i tre dygn, men också för att kunna hjälpa andra i krävande situationer.

Internationell verksamhet under 2022

CENTRS MARTA

Centrs Marta har ordnat rehabilitering för 572 personer som blivit utsatta för våld i hemmet. De flesta är kvinnor, men bland dessa finns också 40 barn. Centret ordnade fortsatt rehabilitering för 9 människohandelsoffer som genomgår en rättsprocess. Dessutom identifierade man och ordnade rehabilitering för 5 kvinnor som blivit sexuellt utnyttjade. Samtidigt fortsätter Centrs Marta öka antalet erbjudna tjänster för kvinnor även om finansieringen och resurserna är begränsade. Centret arrangerade också stödgrupper för kvinnor i Riga, Rezekne och Liepaja.

Centrs Marta har ordnat utbildning för 100 ungdomsledare i Lettland genom att ge dem en möjlighet att delta i kurser i andra länder. Under sommaren 2022 utförde centret en undersökning bland ungdomar i åldern 12–18, vilket resulterade i 300 svar. Utgående från svaren är det endast 48,1 % av ungdomarna som känner sig trygga. 56 % av ungdomarna avslöjar att de har blivit utsatta för våld och 60 % av dem anmälde aldrig brottet.

Under 2022 deltog sammanlagt 100 ungdomar i ungdomsgrupperna. Centrs Marta har informerat 40 kommuner om ungdomsmetodiken varav 22 kommuner visade intresse för att lära sig mera. Tack vare centrets arbete med att sprida kunskap om metodiken används den nu i Baltikum, Bulgarien, Rumänien och Spanien.

Centrs Marta har uppmanat politiker att bekräfta Istanbulkonventionen, att straffa sexköpare och öka kvinnors delaktighet i politiska beslut. Hösten 2022 ordnade centret 5 regionala diskussioner med syftet att uppmärksamma kvinnliga kandidater för röstberättigade inför parlamentsvalet den 1 oktober. Diskus-

sionerna fokuserade på kandidaternas ståndpunkter gällande Centrs Martas ställningstaganden om jämlikhet mellan könen, våld och människohandel. Den 21 juli 2022 valde Ekonomiska och sociala rådet vid FN (ECOSOC) att bevilja ECOSOC konsultativ status till Marta Centers.

Centrs Marta fortsatte sitt arbete med att utveckla kvinnliga konsultgrupper inom center för offentliga tjänster vid Justitieministeriet i Uzbekistan. Syftet är att skapa en bro mellan kvinnor och andra grupper i utsatta situationer samt offentliga tjänster och på så vis göra tjänsterna tillgängliga. Under de 10 första månaderna kunde mer än 3 000 personer, till största delen kvinnor, erbjudas stöd. Centrs Martas experter arbetade med 11 kriscenter i Kirgizstan genom att sprida kompetens och kunskap om arbete som berör såväl offer som gärningsmän.

Centrs Marta har hjälpt ett flertal gräsrotsorganisationer att tillhandahålla förnödenheter speciellt för kvinnor och barn. Tack vare stöd från Centrs Martas projekt kunde ett skydd för kvinnor och flickor, som blivit utsatta för sexualbrott på grund av kriget, uppföras i Ukraina. Så här långt har 104 kvinnor fått rehabilitering där. Stöd har också erbjudits till kvinnliga aktivister som arbetar med att dokumentera krigsbrott och förbättra och lokalisera den nationella handlingsplanen "Kvinnor, fred och säkerhet".

NORDENS KVINNOFÖRBUND (NKF)

Nordens Kvinnoförbund (NKF), ett 103-årigt förbund höll sitt sista styrelsemöte och en sista sommarkonferens på Island 10–11.6.2022 i Reykjanesbær, Reykjanes.

Temat för konferensen var "Grönare steg – en ljusare framtid". Totalt 67 personer deltog. 29 från Norge, 10 från Finland, 2 från Sverige och 26 från Island.

Centralstyrelsen för Finlands svenska Marthaförbund r.f. har förordat en nedläggning av NKF. Organisationen kan inte längre anses vara nordisk då endast tre av fem länder är medlemmar. Behovet av NKF:s samarbete är inte heller lika stort i dag som för 100 år sedan då förbundet grundades. Centralstyrelsen gav verksamhetsledaren och ordföranden fullmakt att på styrelsemötet i juni 2022 på Island rösta för en nedläggning av NKF.

Samtidigt som det kändes vemodigt att avsluta ett samarbete som betytt så mycket för så många beslöt NKF:s styrelse att det inte finns förutsättningar att fortsätta samarbetet.

Alla var eniga om att hålla fast vid det nordiska och utveckla något nytt i stället. "Den röda tråden" i verksamheten är otydlig och resurser saknas. Vänskapsband som skapats kommer alltid att bestå.

Isländska Kvenfélagasamband Íslands bjöd på ett intressant seminarium på fredagen som tog fasta på grönare alternativ och hållbarhet. På lördagen besöktes Reykjanes Geopark och nya träd planterades för att klimatkompensera för seminariet. Kvällen avslutades med en festmiddag under vilken NKF:s president Guðrún Þórðardóttir överräckte presidentkedjan och standarden till Norges representant Aina Alfredsen Førde för vidareförvaring i Norge där de i tiderna tillverkats.

POLICYER

Ny miljöpolicy 2022

Under 2022 antog Marthaförbundet en ny miljöpolicy där förbundet förbinder sig att miljötänket ska genomsyra verksamheten på alla plan. Inom förbund och föreningsverksamhet, inom rådgivning och projekt. Policyn är gemensam för alla som tillhör förbundet: marthamedlemmarna, föreningarna, distrikten och de anställda.

Marthaförbundet arbetar för en hållbar miljö genom fyra fokusområden: bemötande av medlemmar och kursdeltagare, personalfrågor, kommunikation samt uttalanden och samhällsfrågor.

Ny jämlikhetspolicy 2022

Under 2022 antog Marthaförbundet en ny jämlikhetspolicy. Förbundet arbetar för att jämlikhet ska genomsyra verksamheten på alla plan. Oberoende av kön, ursprung, nationalitet, religion, språk, sexuell läggning, ålder, funktionsvariation, politisk verksamhet eller någon annan omständighet, arbetar Marthaförbundet för att alla ska ha en stabil och hållbar vardag.

Marthaförbundets personal och förtroendevalda

PERSONAL

Annika Jansson
verksamhetsledare

FINANS & ADMINISTRATION

Monika Mäkelä ekonomichef
Elisa Häggström administrativ assistent och evenemangsproducent
1.3.2022–

RÅDGIVNING & PROJEKT

Elisabeth Eriksson hushållsrådgivare med ansvar för rådgivnings-, kurs- och föreningsverksamhet, matkultur

Sandra Mellberg hushållsrådgivare, sakkunnig inom näringslära, projektledare för Småfisk övertar storkök 1.5–31.10.2022

Toni Rautakoski hushållsrådgivare

Anita Storm ekologirådgivare med ansvar för rådgivnings-, kurs- och föreläsningssamling, ledig –30.9.2022

Matilda Hassel ekonomirådgivare och projektledare för En euro i taget

Marina Nygård ekonomirådgivare och projektledare för Hantera vardagen 24.5.2022–

Katharina Jägerskiöld ekonomirådgivare och projektledare för Ungas välmående 1.5.2022–

Sofia Grynngårds projektledare Hantera vardagen –24.5.2022, projektledare för Mästarodlarna 1.2.2022– och hushållsrådgivare

Cecilia Nyman sakkunnig i miljö- och kemikaliefrågor, projektledare för Östersjön 2.0 1.8.2022–

Emilia Nord projektledare för Matlust

Roosa Mikkola projektledare för Östersjön 2.0 –31.7.2022

MEDLEMSERVICE

Marika Danielsson administrativ assistent –28.2.2022, utvecklar 1.3.2022–30.9.2022, tf organisationskoordinator 1.10.2022–

Jessica Åhman organisationskoordinator 1.4–30.9, kommunikation 1.10.2022–

INFORMATION OCH KOMMUNIKATION

Mikaela Groop redaktions- och informationschef

Maja-Stina Andersson-Tapola kommunikatör 31.8.2022–

Bertills & Jung Ab

CENTRALSTYRELSEN 2022

Andrea Hasselblatt,
förbundsordförande

Camilla Komonen
Första vice ordförande (Annika Linder-Airava),
Helsingfors svenska Marthaförening

Mikaela Vesterlund-Laine
(Mia Henriksson), andra vice ordförande, Åbolands svenska marthadistrikt

Carita Vik-Hästbacka
(Ann-Sofie Larsson), Jakobstads marthadistrikt

Inga-Britt Lindvall
(Gertrud Rögård), Nykarleby marthadistrikt

Ann Carlsson
(Helena Häggblom- Jacobsson), Ålands marthadistrikt

Seija Knipström
(Eivor Sundbäck), Vasabygdens marthadistrikt

Inga Mannström
(Agneta Lindroos), Västra Nylands marthadistrikt

Gunilla Backman
(Carola Brygger), Borgå svenska marthadistrikt

Annika Wikholm
(Solveig Halonen), Mellersta Nylands marthadistrikt

Carina Nilsson
(Annika Möller-Nilsson), Karlebynejdens marthadistrikt

Marina Bruce
(Sickan Nybondas), Östra Nylands marthadistrikt

Anna-Lena Pärus
(Åsa Blomstedt), Sydösterbottens marthadistrikt

Anna Nylund
(Julia Liewendahl), Ungmartha

Hedersmedlemmar:
Anna Ehrnrooth (hedersordförande), Margit Aromäki, Disa Flythström, Martina Harms-Aalto, Ingegerd Wikström, Catharina Hindrén

REPRESENTATION I ANDRA ORGANISATIONER

Centralutskottet för Marthaförbunden i Finland
Andrea Hasselblatt, verksamhetsledare
Camilla Komonen, första vice ordförande

Ungmartha 2022 (styrelsen)
Sofia Grynngårds (ordinarie),
Matilda Hassel (ersättare)

Fredrika Runebergs stipendiefond
Andrea Hasselblatt, Annika Jansson

Frivillig Räddningstjänst (VAPEPA)
Seija Knipström

Kvinnornas Beredskapsförbund rf 2021–2022 (styrelsen)
Kitty Schulman (ordinarie),
Andrea Hasselblatt (ersättare)

Svenska lantbrukssällskapens förbund – föreningsmöten
Sickan Nybondas

Lisi Wahls stiftelse för studieunderstöd (styrelsen)
Andrea Hasselblatt,
Mikaela Westerlund-Laine

Svensk Finlands Textilarkiv
Annika Möller-Nilsson

Svenska Semesterförbundet i Finland (styrelsen)
Mikaela Groop, Elise Hindström, Kitty Schulman, Inga Mannström (ersättare)

Naistenkartano ry mars 2021–mars 2022
Annika Jansson (ordinarie),
Elise Hindström (ersättare)

Föreningshusdelegationen 2019–2022
Mikaela Groop (representerar
Marthaförbundet och Marttaliitto)

Kova-toimikunta
Annika Jansson

Centrs Marta 2021–2022 (styrelsen)
Annika Jansson

Delegationen för hushålls- och konsumentorganisationer
Elisabeth Eriksson, Marina Nygård

Mjölks och hälsa rf
Hushållsrådgivarna – ambulande

Nordens Kvinnoförbund (NKF) (styrelsen)
Andrea Hasselblatt, Annika Jansson

EKONOMI

Marthaförbundets verksamhet finansieras till cirka 70 procent av privata och statliga understöd och bidrag. De privata bidragen och understöden uppgick till 600 049 euro (2021: 691 333 euro) medan den offentliga sektorns andel var 492 583 euro (2021: 392 070 euro). Marthaförbundets egen finansiering består av medlemsintäkter 249 601 euro (2021: 262 586 euro), avkastning på placeringar i form av dividender 140 896 euro (2021: 132 083 euro) samt övriga intäkter 112 749 euro (2021: 68 705 euro). De övriga intäkterna består av kund- och deltagaravgifter, produktförsäljning, hyresintäkter och annonsförsäljning.

Resultat

Jämfört med de två senaste åren kan vi se en ökning i våra kostnader som beror på att möten, kursträffar, workshoppar och andra evenemang under det gångna året har ordnats på ort och ställe. Vi har använt utomstående tjänster för bland annat strategiarbete samt kommunikations-, jurist- och arkiveringsarbete. Trots det har vi kunnat balansera mot intäkterna och verksamheten i sig visar ett resultat på minus 128 euro.

Marthaförbundets bokslut visar ett underskott på 110 879 euro för året. Underskottet beror på nedskrivning av värdepapper (273 288 euro) samt efterskänkning av lån till Ungmartha (51 089 euro). Försäljningsvinsten av värdepappershandeln uppgick till 201 276 euro.

Vi har under året arbetat med olika projekt som riktar sig till på förhand specificerade målgrupper och som har en begränsad projektbudget. Totalt har vi använt 571 037 euro till att verkställa dessa projekt inom vår kärnverksamhet hushåll (341 461 euro), ekologi (161 298 euro) och ekonomi (68 278 euro).

För att dela kunskap och dela med oss av material till allmänheten inom hushåll, ekologi och ekonomi har vi använt 182 380 euro.

Till medlemsverksamheten och kommunikationen har vi fördelat 448 875 euro. Dessa resurser har använts till tidskrifter (163 153 euro), medlemsvård och organisationsutveckling (189 202 euro) och kommunikation (96 520 euro).

Till administrationen som omfattar lednings- och styrelsearbetet samt ekonomifunktionen har använts 393 714 euro.

Anställda

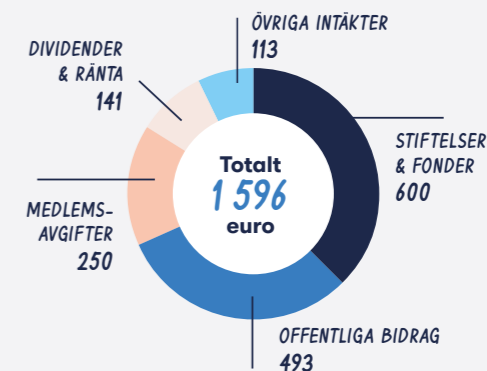
Personalstyrkan har i genomsnitt under året varit 14,5 årsverken. I medeltal uppgick antalet heltidsanställda till 12,4 årsverken och deltidsanställda till två årsverken. Av personalstyrkan är tio personer tillsvidareanställda och åtta personer har haft visstidsanställning.

Placeringsverksamhet

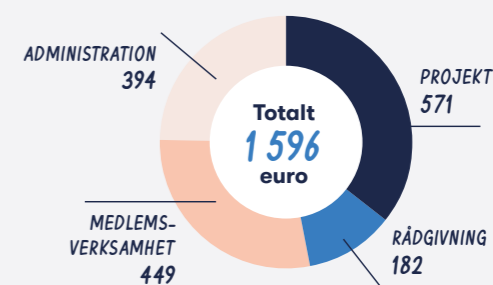
Under året har vi gjort en del omplaceringar i vår portfölj med avsikten att förbättra kassaflödet framöver. Det har skett främst genom att byta fondinnehav från tillväxtandelar till avkastningsandelar. Gällande direkta aktier har vi sålt ut Fortum och Stockmann och köpt aktier i Outokumpu i enlighet med vår placeringspolicy. Vi har under året även investerat i så kallade alternativa fonder och gjorde en placering i fastighetsfonden Nordic Property Income.

På grund av nedgången i aktiekurserna under året har vi gjort en nedskrivning på totalt 261 249 euro för våra aktier och fonder. Förändringen i bokföringsvärdet samt ökning och minskningar i värdepappersportföljen ses i tabellen här invid.

Intäkter år 2022, tusen euro

Kostnader år 2022, tusen euro

Fonder med egen täckning

Från Ulla-Kristina Frigrens fond har vi delat ut stipendier till hushållslärostudier till ett värde av 2 500 euro.

Marthafonden, en sammanslagning av Lisi Wahls minnesfond, Morsdagsfonden, Anna Ehrnrooths fond och Ellen von Julins fond, har delat ut 6 500 euro för främjande av medlemmar, de förtroendevaldas och de anställdas kompetensutveckling. I år användes pengarna för workshoppar för styrelse och personal, med teman som "Hur läsa bokslut", "Effektmatning" och kommunikation, samt för strategiarbete.

Framtida utveckling

Det rådande läget med hög inflation och kostnadsökning sätter ökade krav på finansieringen av verksamheten. Vi tror dock att genom att vara en stark och trovärdig aktör kan vi bibehålla vårt förtroende hos nuvarande finansärer och samtidigt skapa nya möjligheter med nya finansieringskällor. För oss är det viktigt att vi använder våra resurser på ett hållbart och effektivt sätt. Vårt klimatarbete syns i de val vi gör. Vi satsar fortlopande på arbetstagarernas kompetens och välmående och arbetar för att vara en attraktiv arbetsplats även framöver.

Bokföringsvärde 31.12.2021	3 004 006	Bokföringsvärde 31.12.2022	3 081 654
Anskaffningar	952 041	Försäljningsvinster	201 276
Försäljning	- 613 143		
Nedskrivningar	- 261 249		

Vi tackar våra finansiärer

Aktiestiftelsen i Vasa
Sparbanksstiftelsen Aktia i Pörtom
Sparbanksstiftelsen i Sjundeå
Helsingestiftelsen
Aktiestiftelsen i Esbo-Grankulla
Stiftelsen Brita Maria Renlunds minne sr
Eugène, Elisabeth och Birgit Nygréns stiftelse
Föreningen för främjande av huslig utbildning
Föreningen Konstsamfundet
August Ludvig Hartwalls Stiftelse
Lisi Wahls stiftelse
LokalTapiola i Österbotten
Social- och hälsoorganisationernas understödscentral
(STEA)
Stiftelsen Emilie och Rudolf Gesellius fond
Stiftelsen Tre Smeder
Svenska kulturfonden
Undervisnings- och kulturministeriet
William Thurings stiftelse
Svenska folkskolans vänner
Europeiska havs- och fiskerifonden
Kustaktionsgruppen/NTM-centralen i Österbotten

Martha
FÖRBUNDET

Finlands svenska Marthaförbund rf,
2022

Medelhavsgatan 14 C
00220 Helsingfors

Tfn 044 402 6884
kansliet@martha.fi
www.martha.fi

FOTO
Marthaförbundet, Karin Lindroos

PRODUKTION & DESIGN
Bertills & Jung: Linn Jung och Linda Pähls

TRYCK
Oy Grano Ab 2023